

Január 11-én nyílt meg a Bóbita Bábszínház új, időszaki kiállítása. A "Kétszer harminc" című tárlaton a Bóbita két nagy tapasztalattal bíró tervezőjének, Bódiné Kövecses Annának és Nagy Kovács Gézának válogatott bábjaikat és díszleteit lehet megcsodálni. A kiállítás apropóján velük beszélgettünk az izgalmas kezdetekről, a közös munka élményeiről és a szakma fontos kérdéseiről. Tegyük hozzá, olyan alkotó emberek párbeszédét olvashatjuk, akiknek az elmúlt három évtized összes előadásában benne volt a keze!

- A tárlat címe: "Kétszer harminc", ami a Bóbitában eddig eltöltött alkotói időszakot jelöli. Nagy szám, a bábmúzeum befogadóképessége azonban véges. Milyen darabokat választottatok a kiállításra, és miért? Van-e kedvenc közülük?

Bódiné Kövecses Anna: Úgy állítottuk össze a kiállítást, hogy önálló tervezéseink és közös munkáink is szerepeljenek rajta. A saját munkáim közül főleg azokat állítottuk ki, amiket a Bóbitának terveztem és meg is vannak: ez az *Édes Élet Cukrászda*, illetve a

Bábopera

, amit a Pannon Filharmonikusok fennállásának 200. évfordulójára tiszteletére előadott Lickl-operához készítettem. Illetve már sajnos csak fotókon látható a szombathelyi Mesebólt Bábszínháznak készült a

Rászedett kísértetek

című előadás, amit

Sramó Gábor

rendezett. Mindegyik darab kedves számomra, más-más dolog miatt, nagyon kötődöm hozzájuk. Ha mégis nevesíteni kell a legkedvesebb tervezésemet, az a kiállításon nem látható

Zimmezum

című csecsemőszínházi előadás.

Nagy Kovács Géza: Nálam a tárlaton látható saját tervezések közül kettőt a Szatmárnémeti Színháztól kaptam meg, ezek futó darabok: a *Hapci király birodalma*, illetve

A bölgős fia meg az ördögök

, a győri Vaskakas Bábszínháztól pedig egy szintén jelenleg is repertoáron levőt állíthattunk ki, a

Négy évszak boszorkányát

. Az Ancikával közös darabjaink pedig a

Tótágas – Bolond mesék

, ez egy Ilók és Milók történet, és

A három narancs szerelmese

. Ancika tervezte a bábjaikat, én pedig a díszletet. Nekem

A bölgős...

a kedvencem. Ennél a darabnál egy új dologgal kezdtem el kísérletezni, ami nagyon szórakoztatott. A kiállításon is szereplő hangszernek, a bölgőnek nagyon érdekes a vázszerkezete, és nekem ezek az ismétlődő szerkezeti elemek tetszenek, több díszletelem is ennek az elvnek az alapján építkezik. A bábjaikat is nagyon szeretem, az ördögök a kedvenc figuráim.

- Kérlek, avassatok be a munkamódszeretekbe! Hogyan dolgoztok külön, illetve együtt?

A.: Általában úgy kezdődik, hogy a rendező felkér minket, megkapjuk a szövegkönyvet, elolvassuk és beindul az agymenés. Volt olyan, hogy a rendező elmesélése után a darab filmként meg is jelent. Ez volt a *Zimmezum*, talán ezért is a legkedvesebb. Az a lényeg, hogy egy hullámhosszon legyünk a rendezővel, illetve utána a tervezőtárral is.

G.: A rendezőnek alapvetően meg kell határoznia a koncepciót: mit akar a darabbal elmondani, mit szeretne látni, milyen technikát gondolt ki, milyen méretekkel kíván dolgozni. A szöveg alapján ki kell találni egy látványvilágot, ami azonban már a tervező világa, rajta keresztül ábrázolódik a rendező koncepciója. Nagyon fontos, hogy neked, mint tervezőnek is van egy szándékod, hogy milyen figurákat, látványelemet akarsz ábrázolni. A te ízlésed és a technika is meghatározó lesz.

A.: Sokszor jártam úgy a rendezővel, hogy fogalma se volt, hogy mit szeretne. Illetve tudta, csak rám bízta. Az a legnehezebb, hogy utána a két elgondolás találkozzon.

- Ilyenkor általában szabad kezet kaptok?

A.: Igen. Aztán utána van, hogy vitázunk a rendezővel, mi ketten a Gézával pedig rengeteget, de szerintem ez viszi előre a dolgokat, építő jellegű vitáink vannak. Ezek eleinte abból adódtak, hogy teljesen máshogy láttuk ugyanazt a tervet.

G.: Igen, van, hogy vitázunk dolgokon, de most már eljutottunk arra a szintre, hogy inkább konstruktívan beszélgetünk. Eleinte nem is szerettünk vitázni, mert inkább harag meg konfliktus lett belőle.

A.: Ez a két dudás egy csárdában.

G.: Meg kellett tanulnunk, hogy fel tudjuk vetni a kérdést, hogy a másik ne sértődjön meg. Nem mindegy a megközelítés. Ancika művészi rajzot tanult, meg dekoriskolába járt, én pedig műszaki iskolába, képzőművészettel nem foglalkoztam. Nagyon sokat tanultam tőle. Tanított festeni, szobrászkodni, a különböző anyagok használatát, mindig lehetett rá számítani.

A.: Ő pedig a műszaki dolgokban segít nagyon sokat.

G.: Például amikor bábót tervezek, azokat én szoktam készíteni. Ha viszont eljut olyan stációba, hogy már festeni lehet, szinte az összes bábom arcát Ancika festi meg, mert már annyira ismer, hogy képes azt ábrázolni, amit én lerajzolok. Rá merem bízni, mert tudom, hogy nekem is tetszeni fog. Ancikára bármikor számíthattam.

A.: De ez oda-vissza igaz. Én is a Gézára.

G.: Nagyon megtisztelő, hogy vele közösen állíthattam ki ezeket a műveket.

A.: Én is így érzem. Kiszámoltuk, hogy többet voltunk együtt, mint a saját házastársunkkal.

- Miután a koncepció vázolója a rendező részéről megtörtént, utána mennyi időtök van a tervek kidolgozására?

A.: Ez változó, mert van, amikor nagyon kevés időnk van, de általában egy hónapot kapunk rá.

G.: Igen, kb. 1-2 hónappal a szöveggönyv megkapása után le kell adni terveket. Volt azonban arra is példa, *A három narancs szerelmesénél* így jártunk, hogy az eredetileg kiválasztott tervező-rendező az utolsó pillanatban lemondta a munkát és felkértek minket, hogy csináljuk meg gyorsan, mert az előadás már be lett harangozva. Talán egy hét állt rendelkezésre. Két héttel később pedig már kezdtük a gyártást. Ehhez azonban kell egyfajta rutin, tapasztalat, meg ötletek, amiket elő lehet ilyenkor szedni a tarsolyból.

- Több darabnál scenikusként is fel vagytok tüntetve. Ez mit jelent pontosan?

G.: Sokszor előfordul, hogy egy könyvillusztrátort vagy egy kevés tapasztalattal rendelkező, frissen végzett tervezőt kérnek fel látványtervezőnek. Nekik nincs abban tapasztalatuk, hogy a megálmodott látványvilágot színpadra vigyék. Kell hozzá technikai ismeret, anyagismeret, szerkezettan, tapasztalat, ami nélkül nem lehet megcsinálni egy színházi produkciót, így én műszaki tudást adok a látványvilághoz.

A.: Nem csak a színházi díszletnek, hanem a bábnak is van scenírozása. Ilyenkor a könyvillusztrációként lerajzolt bábót 3D-ben kell megalkotni. Például az *Irijám és Jonibénél* **Rofusz Kingának**

festettem a bábjait, vagy nem olyan régen

Bodonyi Panninak

Az *elveszett szaloncukorhoz*

tervezett bábjait készítettem el.

G.: Egy grafikusnak, akinek nincs róla fogalma, hogyan kell valamit megépíteni, nem korlátozza az a tudás, ami egy tapasztaltabb szakembert visszafog, hogy el ne szálljon a fantáziája. Ilyenkor lehet találkozni olyan látványvilággal, amin sokat kell gondolkodni, hogyan lehet megvalósítani. Azon kell agyalni, hogy milyen anyaggal, szerkezettel, technológiával lehet megcsinálni. A scenírozást azért is szeretem, mert mindig új dolgokat kell, néha kényszerből kitalálni, viszont ezt a megszerzett tapasztalatot a későbbiekben már alkalmazni lehet. Így mindig feszegetjük a határainkat.

A.: És ezzel mindig feljebb lépünk. Ez a kiállítás egyébként abban is különleges, hogy nem csak mi terveztük, hanem mi is csináltuk a bábokat. Ráadásul amióta Gézával itt vagyunk a Bóbitában, nem volt olyan produkció, amiben ne lett volna benne a kezünk. Ez idő alatt Géza is csinált olyan újtásokat a bábtechnikában, ami csak az övé és én is találtam ki olyanokat, ami csak az enyém. Ezt a tudást nehezen adjuk tovább, mert hosszú évek alatt vért izzadtunk érte.

- Hogyan lehet ezt a szakmát tanulni?

G.: Ahhoz, hogy valaki tervezővé váljon, különböző stációkon kell először átmenni, hogy megtanulja, hogyan építkezik egy bábszínház, illetve egy bábelőadás. Ahogy figyelem a szakmát, úgy látom, hogy azok maradnak a tervezői pályán, akik alulról kezdték a műhelyből.

A.: Mi úgy kerültünk bele, mint Pilátus a krédóba. Géza se csinált bábót, én se. **Kós Lajos**, a Bóbita Bábszínház alapítója, akkori igazgatója próbamunkaként azt kérte tőlem, készítsék el egy kiskacsa bábót. Fogalmam se volt róla, hogyan kell, az életben nem csináltam. De leültem az akkori Bóbitában a szemeteskuka mellé, tele gátlásokkal, és elkezdtem faragni. Az egész társulat rajtam nevetett. De megcsináltam. Úgy vett fel Lulubá, hogy megkérdezte az eredeti foglalkozásomat, ami kirakatrendező volt. Az neki elég volt, merthogy azok mindenhez értenek. Nem tudom, miért adott ilyen bizalmat. Viszont megvolt bennem az akarat és a motiváció.

G.: Kós Lajos rájött, hogy Ancika milyen ügyesen tud faragni. Én amikor idejöttem, minden bábót ő faragott ki. Alig vártam, hogy majd egyszer én is hadd faraghassak bábót, mert nagyon tetszett a szobrászkodás. És egy idő után én is elkezdtem.

A.: A fiatalokkal az a probléma, hogy nem szereznek elegendő ismeretet, tapasztalatot, mielőtt „élesben” kipróbálják magukat.

- Térjünk vissza a kezdetekre! Miért választottátok a Bóbita Bábszínházat? Hogyan kerültetek ide?

A.: Az akkori Zöldértnél voltam 13 évig kirakatrendező, de elmentem szülni, és a helyemet három férfival feltöltötték. Utána már nehéz lett volna visszakerülni, de nem is nagyon akartam. A József utcában laktam, a hálósobából ráláttam a régi Bóbitára, és a színház volt a mindenem. Szerencsére volt ismerősöm, aki ismerte Lulubát, aki be is hívott. A már említett kiskacsa feladat azonban még szerelemmunka volt. Ezután következett az őszi bemutató, *A hatalmas színrabló*

Szabó Zsuzsa

tervezésében, Sramó Gábor első rendezése, Egész nyáron bejártam segíteni, még mindig szerelemből. Az új évadtól, 1988 augusztusától viszont felvettek.

G.: A Bóbita díszletépítő műhelyében ketten dolgoztak, **Dudás Zoli** és **Illés Zoli**, aki most hangosítóként dolgozik, ám akkor elment a műhelyből egy iskolába tanulni és Dudás egy másik műhelyes munkatársat keresett maga mellé. Nem nekem szólt, hanem közös ismerősünknek, az ő körzetébe járó postásnak. Én a Széchenyibe jártam, ahol elég sokat kellett rajzolni, és elég jól is rajzoltam, jó kézügyességem volt, amit ez az ismerősöm tudott rólam. Megkérdezte, hogy nem akarom-e megpróbálni. Fel is vettek három hónap próbaidőre, de Lulut, az igazgatót alig láttam, mert a társulat Indiába utazott. A feleségem a nagyszínházban dolgozott, sokat jártam be előadásokra, és tetszett a színház. De a Bóbitáról nem tudtam semmit, viszont lelkesedtem érte, és talán ezt látták rajtam.

A.: Ügyesen is csinálta, nem csak lelkesedett.

G.: 1989-ben vettek fel. Az első munkám *A fekete cylinder*, nem báb-, hanem gyerekszínházi előadás, kellékek voltak benne: létrák, palló, a főszereplője

Hang Gábor

volt. A próbaidő után pedig folyamatosan tanultam, a legtöbbet

Lénárt Andrástól

. Lulu megbetegedett, új pályázatot írtak ki,

Bánky Gábor

lett egy évig az igazgató, utána pedig Lénárt András, aki nagyon sokat tanított, amit akartam is, és tetszett is. Tőle tanultam meg faragni, és egy csomó színháztechnikai és scenikai fortélyt. Nem csak engem nevelt ki, az országban több szakembert is. Jelenleg a Budapest Bábszínház scenikusa.

- Mi a tervezés legfontosabb szabálya?

G.: Amikor az ember megálmodja, lerajzolja egy papírra, a papíron ad egy karaktert annak a figurának, ami nem véletlenül olyan, amilyen. Ha egy tervező idejön, és lerajzol valamit, akkor nekünk nem olyasmit, hanem *azt* kell megcsinálni.

A.: Nekem volt olyan élményem, hogy kaptam terveket, és én ugyanazt megfestettem. Teljesen ugyanazt. Erre közölte, hogy még csak le se tud szidni, mert ez ugyanaz. Ő úgy gondolta, hogy majd még belefest, rajzol valamit. De én nem látok bele senkinek a fejébe. Azért is szoktam mondani, hogy ugyanazt hozza, mert az fog elkészülni.

G.: Nekem pedig egy tervező lerajzolt egy kezet, és beméretezte az ujjakat, az osztásokat. Én megcsináltam, és mindegyik kéz gnómkéz lett, mert úgy kottázta be, én pedig azt és úgy csináltam meg.

A.: De nagyon sokszor korrigálunk. Benne is van a szerződésünkben, hogy segíteni kell a tervezőt. Azonban egy idő után az már a mi produktumunk lesz.

Nem csak a Bóbitának terveztek. Milyen egyéb munkáitok vannak, illetve voltak?

A.: Hú, nagyon sok!

G.: Most fogok egy darabot tervezni a zalaegerszegi Griff Színház és a győri Vaskakas Bábszínház koprodukciójában *Az eltáncolt cipellők* címmel, illetve a Békéscsabai Színháznak dolgozom, oda bábokat csinálok. Nemrég ismét a Szatmárnémeti Színháznak dolgoztam, egy

viszonylag kis díszletet építettem. Továbbá az Aranyznamár Bábszínház kért fel még egy tervezésre.

Amióta aktívak vagytok a Bóbitában, azóta aktívak vagytok más színházakban is?

G.: Ez úgy működik, hogy a tervezők és rendezők, akik idejönnek, látják a munkáinkat. Nagyon kevesen dolgoznak ebben a szakmában, és még kevesebben vannak, akik az egészet komplex módon át tudják látni, és meg tudják csinálni, méghozzá nem akárhogyan, hanem minőséggel. Ráadásul ezek a díszletek és bábok nem egyszeri alkalomra készülnek, hanem 50-100 előadást ki kell bírniuk, nem mehetnek tönkre.

A.: Az is nagyon lényeges, hogy a Bóbita kezdetben a Pécsi Nemzeti Színház egyik tagozata volt. Tehát rendszeresen dolgoztunk az anyaszínháznak is, nagyon sok megbízás érkezett. Szerencsére nagyon sokszor egy hullámhosszon voltam a megrendelővel. Sőt, többen abszolút rám bízta. Például dolgoztam Párizsba egy kis színháznak úgy, hogy nem is találkoztunk, csak telefonon egyeztettünk. És annyira értettük egymást, hogy megcsináltam a bábót, vitték ki repülőn, soha nem láttam az előadást. De nagyon hálás volt, azt mondta, teljesen azt kapta, amit szeretett volna. Viszont már annyit nem vállalom, igyekszem teljesen leépíteni a külsős megbízásokat. Csak a Bóbitának dolgozom, illetve ha valami nagyon megtetszik. Most például egy osztrák kastélyba kell megmintáznom három fejet, és az egyiknek Angelina Jolie-ra kell hasonlítani.

G.: Amikor elkezded alkotni, és nem azt hozod létre, amit akarsz, hanem amit kell, az egyfajta kényszert jelent. A maximalizmus és az, hogy ezt te megvalósítsd, rengeteg stresszel jár. Minden egyes dolog, amit a figurán megcsinálsz, nagyon komoly agyi munkával jár.

A.: Hiába van itt az ember 30 éve, minden darab más. Egyszeri és megismételhetetlen. Mindig minden kezdődik előről.

G.: Az is nagyon fontos, hogy a színház egy alkotóműhely. A Bóbitában pedig, különösen az utóbbi években nagyon jó a munkahelyi légkör, ez egy alkotóközeg. Mindenki azért van itt, mert tanulni, fejlődni akar, és jó dolgokat szeretne létrehozni.

A.: Az is számít, hogy Sramó Gábor enged kifelé dolgozni. Sőt örül, és büszke rá, ha máshol elérünk sikereket.

A mostani aktuális Bóbitás darab, amin együtt dolgoztok, a *Ki lakik az asztal alatt?* című előadás. Milyen Kocsis Rozival dolgozni?

A.: Szuper! Mindig ilyen emberrel dolgoznánk!

G.: Ez egy csecsemőszínházi előadás, és a címe elég sokat elmond. Rozinak elég határozott elképzelése volt arról, hogy milyen játékot akar. A szöveget is ő írta, és tudta, hogy milyen díszletelemeket szeretne: asztalt, széket és ami ilyen enteriőrben előfordulhat. Ancika a bábokat készítette, amit Rozi szintén meghatározott, hogy szeretne cicát, kutyát, ereget, Ancika adta hozzá a látványvilágot, meg a bábtechnikai dolgokat. Illetve magát a házat. Mert onnan indul a történet, hogy régen mindegyikünk épített bunkit. Itt a családi asztal változik át egy kis házikóvá, és innen indul a játék, a babaszínházi előadás. Rozival nagyon jó együtt dolgozni, mert emberileg is nagyon szeretjük. Nem véletlenül nyitotta meg ő a kiállítást.

A "*Kétszer harminc*" című kiállítás május 2-ig látogatható a Bóbita Bábszínház Bábmúzeumában.

Jól megfér két dudás egy bábműhelyben

Írta: Major Zoltán

2020. január 16. csütörtök, 17:42

Jól megfér két dudás egy bábműhelyben

Írta: Major Zoltán

2020. január 16. csütörtök, 17:42

Jól megfér két dudás egy bábműhelyben

Írta: Major Zoltán

2020. január 16. csütörtök, 17:42

Jól megfér két dudás egy bábműhelyben

Írta: Major Zoltán

2020. január 16. csütörtök, 17:42

{jcomments off}